

***Les il·lusions elementals* - Ponç Puigdevall**

La literatura contemporània, sobretot el teatre i el subgènere de clowns, ha sofert una invasió de rodamons. Cada generació disposa del seu generador de *clochards*: Knut Hamsun, Samuel Beckett, Jack Kerouac, Charles Bukowsky. Sorgeixen tot d'imitadors d'imitadors, que coneixen la indigència de tercera mà i que ordeixen trames diminutes on els rodamons són excrescències romàntiques, restes del paradís perdut anterior al capitalisme, i que inclouen pronunciaments antisistema d'una ingenuïtat pueril. Per contra, els indigents de Ponç Puigdevall (Sant Feliu de Guíxols, 1963) són vils, insidiosos, alcohòlics i tètrics.

El tret estilístic principal de *Les il·lusions elementals* és el contrast entre la deriva anímica del protagonista i la precisió de la sintaxi amb què aquesta deriva és descrita, entre el caos amb què es succeeixen els fets i la lucidesa extrema amb què es presenta la prosa. Les frases no assoleixen la longitud de les de la seva última novel·la, *D'incògnit*, però igualment capturen els matisos del tedi i de la desesperació en tot de meandres i viarany. En aquesta novel·la l'autor excel·leix en la plasmació de les transicions, en la lentitud versemblant amb què el pànic es transforma en enveja, en la manera delicada com l'aniquilació es disfressa d'expiació, o en les fases exactes amb què es succeeixen la fam i la set.

Els primers capítols ens mostren l'inici de la caiguda, la decadència sentimental i econòmica, les mentides sistemàtiques, les estratègies incertes amb què el protagonista ajorna el destí, les malalties imaginàries, les excuses de mal pagador, les simulacions sens fi. La part central del llibre mostra la indigència en primera persona, el refugi en institucions caritatives, la convivència amb personatges devastats, les formes de l'autodestrucció, la fatiga i la maldat. Són pàgines d'una cruesa excepcional. Al final del llibre, el protagonista retorna del via crucis i mira de trobar el seu lloc, és a dir, d'escriure.

A banda de les novel·les de Céline, que es troba citat en el llibre de manera explícita, pot ser pertinent recordar aquí *A esmorga*, d'Eduardo Blanco Amor, que narra els disbarats comesos per tres homes a l'Ourense de finals del segle XIX mentre beuen cada vegada més alcohol per anar oblidant els disbarats que han anat cometent mentre anaven bevent alcohol. Aquest mateix naufragi en espiral, el leitmotif fatídic de la fugida endavant, és el que narra a la seva manera *Les il·lusions elementals*.

La carrera literaria de Ponç Puigdevall es troba en el millor moment. Als anys noranta, entre el primer recull de contes (*Un silenci sec*) i el segon (*Era un secret*) es van escolar set anys, i en van passar dotze més fins que va arribar la primera novel·la (*Un dia tranquil*, 2010). Des de llavors, la seva producció ha sofert un augment de ritme considerable, ja que ha publicat cinc llibres en set anys, incloent-hi contes, novel·les i un recull d'articles literaris. L'any passat ens va sorprendre obtenint el premi de novel·la Joanot Martorell, que fins ara anava a parar a

una alternança de joves promeses i de vaques sagrades. Puigdevall és una altra cosa: un autor consolidat però maleït, exigent però aspre. Si el seu primer llibre va obtenir el premi Andròmina, amb l'últim ha retornat, vint-i-sis anys després, al País Valencià.